

Daders van het Woord

Een luide en heldere wekroep van de Jacobusbrief

Tenzij anders weergegeven worden de teksten aangehaald uit de NBV vertaling.

Alle predikers staan voor hetzelfde dilemma, dat ze leerstellige zaken aanreiken die verder gaan dan hun eigen ervaringen. Het is altijd makkelijker geweest om over gebed te spreken dan het te doen. Het is altijd makkelijker geweest om over liefde en toewijding te spreken dan onze medemens ook werkelijk lief te hebben, en wel helemaal sommigen die we wat beter kennen.

Al heel vroeg in de NT geschiedenis – waarschijnlijk is Jacobus de eerste die zijn brief schreef – toen het christelijke geloof zich begon te vestigen in de Romeinse wereld, zette Jacobus zich er toe om deze zwakte te corrigeren: “Geliefde broeders en zusters, onthoud dit goed: ieder mens moet zich haasten om te luisteren,- niet velen van u moeten zich inbeelden dat u een leraar zou zijn ... want u weet dat zij die leren veel strenger beoordeeld zullen worden - maar traag zijn om te spreken, traag ook in het kwaad worden.” (Jac. 1:19) en “Broeders en zusters, het geloof in Jezus Christus, onze glorierijke Heer, staat niet toe dat u mensen op hun uiterlijk beoordeelt” (Jac. 3:1).

Misschien glimlacht u nu en denkt u: “Nou, ik ben blij dat ik geen bijbelleraar ben!”. WORD WAKKER! Jacobus richt zich tot iedereen als hij zegt: “Maar wordt daders van het woord en niet alleen maar hoorders die zichzelf misleiden”. Daarna prijst hij diegenen die geen “hoorders zijn die vergeten, maar **daders zijn die handelen** – zij zullen worden gezegend **in hun daden**” (1:22,25).

Wat weten we over Jacobus?

Jacobus is een interessante naam die in verschillende talen anders tevoorschijn komt. In het Grieks en Latijns heet hij “Jakobos”, in het Hebreeuws is het “Yaakov”. In de meeste moderne talen klinkt zijn naam zoals één van deze. Maar er zijn wat andere varianten als we naar het Italiaans en het Frans kijken (Giacomo en

Jacques), het Catalaans en Engels (Jaume en James), het Portugees en Spaans (Tiago en Santiago).

Mattheüs en Markus vertellen ons dat Jezus zusters had en zij reiken ons ook de namen van zijn 4 broers aan: Jacobus, Jozef, Simon en Judas (Mattheüs 13:55, Markus 6:3). Hoewel het een onderwerp van discussie is, zijn de meesten het wel met elkaar eens dat twee van deze halfbroers de auteurs zijn van de brieven van Jacobus en Judas. Johannes vertelt ons dat tijdens Jezus' bediening zijn "eigen broeders niet in Hem geloofden" (Johannes 7:5). De apostel Paulus laat ons weten dat Jezus, na zijn opstanding aan "alle apostelen" is verschenen en ook aan Jacobus (1 Korinthe 15:7). Het kan niet bewezen worden, maar enkelen vinden het logisch dat Jacobus de halfbroer van Jezus was en dat de ontmoeting met de opgestane Christus de gebeurtenis was die zijn leven radicaal veranderde. Vervolgens lezen we over Jacobus als één van de leiders van de gelovigen die samenkwamen in Jeruzalem (Galaten 1:19) en dat hij de sleutelfiguur was van de raad in Jeruzalem (Handelingen 15:13). De apostel Paulus geeft een commentaar in 1 Korinthe 9:5-6 en suggereert dat deze Jacobus waarschijnlijk gehuwd was en fulltime voor de Heer werkte en regelmatig ook medegelovigen bezocht samen met zijn vrouw.

Het is overbekend dat de hervormer Martin Luther niet zo hoog opgaf over de brief van Jacobus. Naar zijn oordeel was de brief voornamelijk Joods gericht en dat daarin de zwaarwegende leerstellige gedachten in de brieven Paulus ontbraken. Hij verwees naar Jacobus als een "vooral stroachtige brief". Gelet op Luthers herontdekking: "redding alleen door geloof" en zijn grote inzet om deze waarheid te verdedigen, kunnen we begrijpen dat hij de nadruk van Jacobus op "werken" niet kon waarderen. Maar toch vormt de brief van Jacobus, samen met alle overige canonieke boeken, het geïnspireerde Woord van God. We doen er verkeerd aan als we ook maar één daarvan neerhalen. De twee door Jezus' halfbroers geschreven brieven, worden het best begrepen als correctieve brieven: Judas legt zich toe op correctie van gebrekkige leer (Judas 3,17) en Jacobus, zoals we later zullen zien, legt zich toe op correctie van gebrekkig gedrag.

De structuur van de brief van Jacobus is vergelijkbaar met het boek Spreuken, en wel daarin dat het niet veel structuur heeft! Net als Salomo hanteert Jacobus een aantal thema's of aandachtspunten die tijdens zijn schrijven komen en gaan en weer komen. Maar om nou toch begrip te krijgen van deze brief, stel ik de volgende benadering voor:

Daders van het Woord – Geen verontschuldigen!

Jacobus 1

Jacobus heeft het wel gehad met de theologische bloemen en aardige geestelijke patronen. Hij roept om actie! Als je Gods Woord gelooft, handel er dan ook naar: "Doe wat er staat" (1:22). Er is wel gezegd dat de enige delen van de Bijbel die we echt geloven die zijn die de we gehoorzamen. Hier zou Jacobus luid en duidelijk 'AMEN' op zeggen.

Zelfs al ga je door moeilijke tijden, of heb je te maken met allerlei beproevingen, het rechtvaardigt zeker niet een slappe gehoorzaamheidshouding. God maakt gebruik

van beproevingen om te zegenen (1:2,3). Wordt je passiviteit veroorzaakt door verwarring? Laat het daar niet bij: vraag God om de noodzakelijke wijsheid, “hij, die aan iedereen geeft, zonder voorbehoud en zonder verwijt” (1:5). Sta je onder spanning door twijfel? Als God het zegt, geloof het dan simpelweg. En handel er dan naar! (1:6,8). Denk je dat je te arm bent om een actief christen te zijn? (1:9) Is de ambitie om meer geld te hebben jouw beperking als een effectief christen? (1:10-11). Word je afgeleid door subtiele verleidingen? (1:12-15). Maken anderen jou kwaad? Is het je slechte humeur dat je ontmoedigt in je streven naar een praktisch, heilig leven? (1:19-20). Jacobus vindt dit afleidende excuses.

De Heer wil ons door Zijn Woord veranderen. Jacobus spoort ons aan om “zachtmoedig ... de boodschap te aanvaarden die in u is geplant” (1:21). Hij besluit dit eerste hoofdstuk met nog een algemeen argument waarmee persoonlijke inactiviteit vaak wordt gerechtvaardigd. Meesten van ons zullen zeggen dat we “een eerbiedwaardige religie hanteren”, “ik ben bij een Bijbelgetrouwe gemeente” of “ik richt mij naar een behoudende leer”. Jacobus antwoordt met “Wie meent dat hij God dient, terwijl hij zijn tong niet kan beteugelen, zit op een dwaalspoor, en heel zijn godsdienst is vergeefse moeite” (1:26). Het ware christelijke geloof wordt zichtbaar in het karakter van de gelovige en door wat hij zegt en doet. Hoe zou Jacobus aankijken tegen jouw type christen?

Heb jij Gods liefde in je hart? – Laat zien!

Jacobus 2:1-16

Wat Jacobus betreft laat de buitenkant zien wat er binnenin zit. Onze spraak verradt de toestand van ons hart, ons handelen, verradt onze echte theologie. In deze recht-toe-recht-aan benadering lijkt Jacobus heel veel op de Here Jezus, Die zijn toehoorders uitnodigde om naar de vrucht te kijken om het soort boom te bepalen (Mattheüs 7:15-23). De test die Jacobus voorstelt is erg eenvoudig: “Laat maar zien” (2:18; 3:13).

a. Vriendjespolitiek: We kunnen ons Jacobus voorstellen terwijl hij geniet van de melodieuze nieuwe christelijke liederen die in de gemeente te Jeruzalem gezongen werden, liederen als: “Mijn Jezus ik houd van U” en “k Ben zo blij, Jezus redde mij”. Dan staat er een gezaghebbende apostel op en spreekt de gemeente toe met: “Kinderen, we moeten niet liefhebben met de mond, met woorden, maar waarachtig, met daden” (1 Joh 3:18). De gemeente antwoordt met een enthousiast “Amen!” Midden in deze quasihemelse scene wordt een wanluidende toon vernomen: een rijke man en een arme man lopen de gemeente binnen. Binnen enkele seconden wordt de rijke man naar een voorname en comfortabele stoel verwezen, terwijl de arme man nog in de deuropening staat. Een half uur later kijkt Jacobus weer en ziet de arme man op de vloer zitten. “Mijn broeders” maant Jacobus “als gelovigen in onze heerlijke Heer Jezus Christus moeten we geen vriendjespolitiek bedrijven” (2:1). Wat denk je dat Jacobus zou zeggen als hij vandaag aan de dag een moderne christengemeente zou binnenlopen waar voorkeuren gehanteerd worden in het omgaan met broeders en zusters, bijvoorbeeld door te letten op huidskleur, opleidingsniveau of sociale status?

b. Edele Gedachten: De samenkomst is voorbij en de gelovigen pakken, blij en zonder na te denken, hun winterjassen en gaan naar huis. De meesten zien uit naar een lekkere zondaglunch. Opnieuw valt Jacobus' oog op een vervelende smet: een arme zuster en haar kinderen lopen naar buiten, zonder jas de kou in. Broeders en zusters zwaaien en glimlachen naar hen. "Fijne dag!". "Tot volgende week!". "Het ga je goed! Kleed je warm en eet smakelijk!" (2:14-16). En niemand biedt haar een jas aan. Niemand nodigt haar uit om te komen eten. "Wat heeft dat voor zin?" (2:16). Nergens voor! Liefdadigheid zonder actie is waardeloos. Heb jij de liefde van God in je hart? Hoe laat je dat zien? Wees praktisch: bel die zuster die net een baby heeft gekregen op. Biedt aan om de boodschappen te doen voor de oudere alleenstaande broeder. Neem de kinderen van een vermoeid echtpaar een poosje onder je hoede, zodat ze een avondje uit kunnen. Wees een edelmoedige chauffeur. Maak ruimte voor iemand. Schrijf die bemoedigende kaart of e-mail iemand. Stuur dat cadeautje. Nodig een asielzoeker uit. Snap je het?

Beschik jij over reddend geloof? – Laat zien! **Jacobus 2:14-26**

Nu richt Jacobus zich op leerstellige zaken. "Geloof alleen" zegt hij "als het zich niet daadwerkelijk bewijst, is het dood" (2:17). "Zoals het lichaam dood is zonder de ziel, zo is ook geloof zonder daden dood." (2:26). Er zijn er die menen dat Jacobus zichzelf tegenspreekt, of er op uit is om een gevecht aan te gaan met de apostel Paulus, die schreef: "Ik heb u er immers op gewezen dat een mens wordt vrijgesproken door te geloven, en niet door de wet na te leven." en "Maar iemand zonder verdienste, die echter vertrouwt op hem die de schuldige vrijspreekt, wordt vanwege zijn vertrouwen rechtvaardig verklaard." (Rom. 3:28, 4:5). Interessant genoeg maken zowel Jacobus als Paulus gebruik van Abraham om hun punt kracht bij te zetten. Er is hier geen sprake van een conflict: Paulus maakt het overduidelijk dat we slechts door geloof in de Heer behouden worden, als we ons onvoorwaardelijk uitleveren aan Christus. Maar dan voegt Jacobus er aan toe dat dit geloof niet statisch kan blijven, het moet zichzelf uiten. Een nieuwe geboorte betekent nieuw leven. Ware wedergeboorte initieert beweging. Een veranderd hart heeft een veranderde levensstijl tot gevolg. Als je dag en nacht gevolgd zou worden door een geheim agent, zou die dan voldoende bewijs kunnen ontdekken over het feit dat je gelooft?

Gered zijn door geloof is meer dan alleen een geestelijke overeenkomst vergezeld van een aantal goede leerstellingen. Zelfs demonen weten dat goede leerstellingen goed zijn! (2:19). Gered zijn door geloof is meer dan een gelukkig gevoel en bewogen emoties. Zelfs demonen "sidderen" wanneer met de waarheid geconfronteerd (2:19). Gered zijn door geloof is gebaseerd op een goede leerstelling en zal meestal ook onze emoties beïnvloeden, maar behelst ook een wilsbesluit. Diep van binnen erkennen we onze zonden en richten ons smekend om vergeving tot Christus. We geven ons leven uit handen aan Hem, zodat Hij de volledige controle er over zal hebben. Gered zijn door geloof is zo eenvoudig dat zelfs een kind het kan doen en wedergeboren zal worden. En toch is het diepgaand en levensveranderend. Ben jij wedergeboren? Is dat zichtbaar in je leven?

Beschik jij over wijsheid van boven? – Laat zien! Jacobus 3

Mogelijk vinden de meeste mensen zich wijs genoeg om een normaal leven te leiden. Als we daarover twifelen, kunnen we altijd experts inroepen! In deze brief onderscheidt Jacobus twee soorten wijsheid: “een wijsheid van boven”, en “een wijsheid die niet van boven komt”. Deze tweede wijsheid wordt ook wel “aards, ongeestelijk, demonisch” genoemd (3:13-18).

Ben je gestopt om te overwegen hoe je eigenlijk denkt? Denk jij als een godsvruchtig of als een ongodsvruchtig persoon? Wat voor soort wijsheid komt er aan te pas bij je dagelijkse besluiten? Aangezien wij christenen regelmatig de Bijbel lezen, zijn we geneigd te denken dat we functioneren op “wijsheid van boven”. Jacobus zou dan glimlachen en je vragen: laat je dat ook zien? In dit derde hoofdstuk wijst Jacobus twee gebieden aan waaruit “wijsheid van boven” evident zou moeten blijken:

- a. **Het gebruik van onze tong (3:1-12).** De wijsheid van boven is niet vooral een theologische correctheid, en het is ook geen Bijbelkennis of leerstellige schranderheid. De wijsheid die God geeft leidt naar gezonde relaties en een positief leven. Net zoals paarden en schepen gestuurd worden door een klein bit of een roer, zo is dat ook met onze tong – wat we zeggen en hoe we het zeggen – bepaalt de oriëntatie van ons leven. Een bit en een roer worden door een kracht van buiten aangestuurd. Zo is het ook met de Heilige Geest die onze tong wil gebruiken. Spreek je anderen bemoedigend toe? Probeer het eens. Vraag de Heer je mond te gebruiken om daarmee anderen op te bouwen. Kijk eens naar de goede dingen in je omgeving en versterk ze dan met je woorden. Bedank je vrouw eens voor die heerlijke maaltijd. Prijs je kinderen eens als ze zich goed hebben gedragen in de zondagsschool. Laat je oudste in de gemeente eens horen hoe je zijn toewijding waardeert. Laat je man eens weten hoe je zijn trouw waardeert. Onze Heer verwacht ook “het huldebetoon van lippen die zijn naam prijzen” (Hebr. 13:15). Woorden zijn machtiger dan gedachten.
- b. **Ons dagelijks gedrag (3:13-18).** Wijsheid van boven wordt beschreven als puur, vredelievend, attent, nederig, vol van genade en goede vrucht, onpartijdig en oprecht (3:17). Zijn dit kwaliteiten die op één of andere manier jouw leven beschrijven? Jacobus kijkt heel zorgvuldig naar iedereen in de gemeente en vraagt zichzelf af: “Wie van u kan wijs en verstandig genoemd worden? Laat hij het daadwerkelijk bewijzen door een onberispelijk leven en door wijze zachtmoedigheid” (3:13). In een wereld, verworpen door conflicten, worden hen die wijsheid van boven hebben, herkend als “vredestichters” (3:18).

Ben jij een goede vriend van God? – Laat zien! Jacobus 4

Goede vrienden maken het leven er één van genot. Zulke vrienden heb je nodig. Hoewel vriendschappen gratis zijn, betalen we er toch een prijs voor. Als we Jacobus' woorden gebruiken: “Beseft u dan niet dat vriendschap met de wereld vijandschap jegens God betekent? Wie bevriend wil zijn met de wereld, maakt zich tot vijand van God” (4:4). In dit vierde hoofdstuk treffen we een aantal kwaliteiten aan die borg staan voor een goede vriendschap:

- a. **Trouw:** Goede vriendschappen hebben veel vijanden, onze relatie met God maakt daar geen uitzondering op. We kunnen egocentrisch zijn, verkeerde motieven hebben of ons eigen plezier zoeken (4:3). Wij zoeken populariteit in een wereld die onze Heer verwerpt. (4:4). In plaats van weerstand te bieden kunnen we de duivel volgen en met hem samenwerken (4:7). Als we niet kunnen vertrouwen of vertrouwd kunnen worden, dan kan vriendschap zich niet ontwikkelen.
- b. **Voorkeur:** Goede vrienden waarderen elkaars gezelschap. Ze gedijen door hun tijd samen. Maak jij tijd vrij om samen te zijn met de Heer? Heb jij geleerd om van Zijn aanwezigheid te genieten? Jacobus heeft een simpel recept: “Onderwerp u dus aan God, ... nader tot God, dan zal Hij tot u naderen” (4:7-8). De Heer zoekt naar deze omgang met jou. Hij roept ons juist daartoe (1 Kor. 1:9).
- c. **Nederigheid:** Trots beschadigt vriendschap. Daarom moedigt Jacobus ons aan: “Verneder u voor de Heer, dan zal hij u verheffen” (4:10). Jezus zelf nodigt ons uit om “bij Hem te komen en van Hem te leren, want Hij is nederig en zachtmoedig van hart” (Mat. 11:28-29). Deze nederigheid zal er toe leiden dat we Hem juist willen gehoorzamen, zonder deze gehoorzaamheid kan er geen goddelijke vriendschap zijn (Joh. 15:14).
- d. **Betrokkenheid:** Goede vrienden leggen aan elkaar rekenschap af bij het maken van plannen. Vriendschap beïnvloedt keuzes en besluiten. Jacobus spreekt diegenen aan die zeggen: “Vandaag of morgen gaan wij naar die en die stad. Daar blijven we een jaar, we zullen er handeldrijven en geld verdienen” (4:13). Hij wil het plannen niet ontmoedigen. Jacobus wil juist gelovigen aansporen om de Heer in hun plannen te betrekken (4:15). In hoeverre mag de Heer jouw plannen en dromen inhoud geven?

Geloof jij in de tweede komst van de Heer? – Laat zien!

Jacobus 5

In dit laatste hoofdstuk verwijst Jacobus twee keer naar de “komst van de Heer” (5:7,8). Dit is wat de Heer heel duidelijk maakte naar zijn discipelen: “In het huis van mijn Vader zijn veel kamers ...wanneer ik een plaats voor jullie gereedgemaakt heb, kom ik terug. Dan zal ik jullie met me meenemen, en dan zullen jullie zijn waar ik ben.” (Joh 14:2,3). Je kent deze teksten waarschijnlijk uit je hoofd, maar geloof je ze ook echt? Verwarmt deze blijde verwachting je hart? Wat dan? Geeft het zichtbaar richting aan je keuzes op één of andere manier? Jacobus verwijst naar drie gebieden in ons leven, waar deze heerlijke hoop invloed op zo moeten hebben:

- a. **Orde in het persoonlijke leven:** De eerste 6 verzen verwijzen naar welvaart, bescheiden leven, vrijgevigheid, persoonlijke geldmiddelen en rechtvaardigheid. Als we liever niet hebben dat Jacobus “U hebt uw schatkamers gevuld, hoewel de tijd ten einde loopt” (5:3) voor ons herhaalt, dan doen we er goed aan om weer eens goed naar onze prioriteiten te kijken en daar mogelijk wat aan te doen. Beïnvloedt de komst van de Heer de manier waarop je je middelen investeert?
- b. **Goede persoonlijke relaties:** We worden opgeroepen om geduldig te zijn (5:7), om klagen en mopperen te vermijden (5:9) en om de waarheid naar elkaar te spreken (5:12). Als ouders weten we hoe verdrietig we ons voelen als we bij thuiskomst onze kinderen bekvechtend aantreffen. Zouden we niet in

verlegenheid gebracht zijn als de Heer ons al bekvechtend en vijandig naar elkaar zou aantreffen? Het advies van de apostel is: “Stel, voor zover het in uw macht ligt, alles in het werk om met alle mensen in vrede te leven” (Rom. 12:18).

- c. **Gebed Pastorale Zorg en Evangelisatie:** In de laatste 8 verzen van deze brief treffen we zeven gebeden aan, hoofdzakelijk bemiddelende gebeden. Jacobus spoort ons aan om voor de noden van anderen te bidden, en tevens zegt hij: “Want het gebed van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet” (5:16). Maar een gelovige die voor anderen bidt, wil ook op andere manieren helpen. Met het steeds dichterbij komen van de komst van de Heer, zullen we ons ook bezig moeten houden met pastorale bezoeken. De oudsten van een gemeente moeten een goed voorbeeld geven in huisbezoeken (5:14), maar bezoeken is een taak van iedere bekwame christen (1:27; 5:19). Jacobus besluit zijn brief met “Wie ...” (5:20). Hij moedigt ons allen aan om de boodschap van het evangelie op één of andere manier met anderen te delen. Daarom staat er: “De Heer is niet traag met het nakomen van zijn belofte, zoals sommigen menen; hij heeft alleen maar geduld met u, omdat hij wil dat iedereen tot inkeer komt en niemand verloren gaat” (2 Pet. 3:9). Geloof je echt in de tweede komst van de Heer? Als we het geloven, dan maakt deze belofte onze taak beslist urgent!

Conclusie

Jacobus is ernstig bezorgd over goede werken, verandering, en actie onder Gods mensen. Deze zorg wordt gedeeld met de meeste geïnspireerde auteurs van de Bijbel. Maar een helder begrip van de rol van zulke werken is een essentieel onderdeel van de evangelie boodschap: We doen de werken niet om **iets te worden**. We doen de werken omdat we **iets zijn**. “Door zijn genade bent u nu immers gered, dankzij uw geloof. Maar dat dankt u niet aan uzelf; het is een geschenk van God en geen gevolg van uw daden,” (Efe. 2:8,9) maar om te voorkomen dat ook maar iemand het belang van de praktische uitwerking zou minimaliseren, voegt de apostel er meteen aan toe: “in Christus Jezus geschapen om de weg te gaan van de goede daden die God mogelijk heeft gemaakt” (Efe. 2:10). Hebben wij oog voor de goede werken die God voor ons voorbereid heeft vandaag? De noden van anderen kunnen voor ons een uitdaging vormen. Omdat we behouden zijn, omdat Christus en Zijn liefde in ons wonen, omdat Christus spoedig terugkomt, “laten we daarom het goede doen... laten we dus... voor iedereen het goede doen, vooral voor onze geloofsgenoten” (Gal. 6:9,10). Akkoord? Wakker? Aan de gang!

Philip Nunn
Armenia, Colombia
November 2005

Vertaald door:
Albert van Klinken

Bron: www.philipnunn.com